

Sygn. akt VI U 1670/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2018 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: A. L. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 5 czerwca 2018 r., znak:(...)

w sprawie: A. L. (1)

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ubezpieczony A. L. (1) nie ma obowiązku zwrotu odsetek w kwocie 6.438,11 (sześć tysięcy czterysta trzydzieści osiem 11/100) zł za okres od 26 lipca 2012 r. do 5 czerwca 2018 r.,
- 2) oddala odwołanie w pozostałym zakresie,
- 3) zasądza od ubezpieczonego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. L. (1) wniósł odwołanie od decyzji (...) Oddział w B., którą zobowiązano go do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia - renty rodzinnej za okres od 1.07.2012 r. do 31.08.2013 r. wraz z odsetkami. W/ w-ny domagał się uchylecia przedmiotowej decyzji podnosząc, iż nastąpiło przedawnienie roszczenia wynikającego z zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odwołania podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje :

Ubezpieczony A. L. (1) od dnia 18.09.2002 r. (na mocy decyzji ZUS z dnia 19.11. 2002 r.) pobierał rentę rodzinną po ojcu P. L. . Decyzją z dnia 13.08.2013 r. wstrzymano wypłatę świadczenia z powodu ustania uprawnień. Z dniem 26.06.2012 r. ubezpieczony został skreślony z ewidencji uczniów Technikum (...) S. Ż. w I. i mimo wezwań

nie przedłożył żadnego dokumentu potwierdzającego kontynuowanie nauki od lipca 2012 r. do sierpnia 2013 r. Ubezpieczony pobierał rentę rodzinną do dnia 31.08.2013 r. Decyzje o przyznaniu renty i jej przeliczeniu zawierały prawidłowe pouczenia o podstawach zawieszenia i ustania prawa do renty rodzinnej. Ubezpieczony zapoznał się z tymi decyzjami.

Decyzją z dnia 5.06.2018 r. organ rentowy zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.07.2012 r. . w kwocie 13034,48 zł wraz z odsetkami za okres od 26.07.2012 r. do 5.06.2013 r. w kwocie 6438,11 zł.

dowód : okoliczności bezsporne nadto decyzje w aktach rentowych

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, których autentyczności i wiarygodności nie ma podstaw kwestionować.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

W myśl art. 138 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie ulega wątpliwości, iż renta rodzinna wypłacona A. L. (1) za okres wymieniony w decyzji była świadczeniem pobranym przezeń nienależnie, albowiem w/ w- ny przerwał naukę w szkole w czerwcu 2012r. i nie kontynuował jej po tej dacie. Ubezpieczony, prawidłowo pouczony przez organ rentowy w kolejnych decyzjach musiał zdawać sobie sprawę z konieczności powiadomienia organu rentowego o zakończeniu nauki.

Nie ulega więc najmniejszej wątpliwości Sądowi Okręgowemu, iż ubezpieczony nie kontynuując nauki w okresie od lipca 2012 r. do sierpnia 2013 r. (a zatem nie spełniając niezbędnej przesłanki przysługiwania prawa do renty rodzinnej wskazanej w art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), jednocześnie będąc uprzednio wielokrotnie pouczonym o obowiązku zgłaszania faktu zaprzestania nauki organowi rentowemu, pobrał sporne świadczenie nienależnie w rozumieniu przywołanych wcześniej przepisów.

Odnosząc się natomiast do podniesionego przez ubezpieczonego zarzutu przedawnienia roszczenia stwierdzić należy, że na mocy ustawy zmieniającej, obowiązującej od dnia 14 grudnia 2016 r. w art.84 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych dodano nowy ust.7a zgodnie z którym, w przypadku osoby, która nienależnie pobrała świadczenie, decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wraz z odsetkami i kosztami upomnienia, nie wydaje się później niż w terminie 5 lat od ostatniego okresu, za który nienależne świadczenie zostało pobrane.

Zarzut przedawnienia, w ocenie Sądu, okazał się więc niezasadny. Ubezpieczony od 23.10.2002 r miał prawo do renty rodzinnej i nieprzerwanie pobierał ją do sierpnia 2013 r. W okresie za który powstała nadpłata powód był uprawniony do 1/2 świadczenia na równi z siostrą A. L. (2). Po ukończeniu 18 roku życia przez skarżącego tj. od (...)r. świadczenie wypłacano bezpośrednio ubezpieczonemu. Ostatni okres za który pobrał świadczenie ubezpieczony przypadł na sierpień 2013 r. Termin do wydania decyzji przez organ rentowy upływał z dniem 31 sierpnia 2018 r. Decyzja wydana przez organ rentowy w czerwcu 2018 r. została więc wydana w terminie wynikającym z art.84 ust.7a ustawy systemowej.

Zgodnie z treścią art.138 ust.4 ustawy emerytalnej „nie można żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuży niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były nadal jej wypłacane w pozostałych zaś przypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata z zastrzeżeniem ust.5. Bezspornym jest w sprawie, że ubezpieczony nie powiadomił organu rentowego o ustaniu prawa do jego części świadczenia z powodu skreślenia z listy uczniów i niekontynuowania nauki po czerwcu 2012 r. Wprowadzenie zasady wynikającej z art.84 ust.7a ustawy systemowej nie wyłącza stosowania art.84 ust.3 tej ustawy oraz art.138 ust.4 na mocy, których 3-letni lub odpowiednio 12-miesięczny okres, za który można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, liczony jest od ostatniego dnia okresu, za który nienależnie pobrane świadczenie zostało wypłacone. W przypadku ubezpieczonego ma zastosowanie 3-letni okres za który można żądać zwrotu i okres ten liczony jest od ostatniego dnia okresu za który wypłacono świadczenie. W tej sytuacji okres wskazany w decyzji, zdaniem Sądu Okręgowego, mieści się w cezurze czasowej wskazanej przez przywołane przepisy.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

Odwołanie było zasadne natomiast w części dotyczącej odsetek wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Za ugruntowane należy uznać (choć organ rentowy zdaje się tego nie dostrzegać, czy też celowo ignorować) orzecznictwo sądowe , zgodnie z którym w przypadku stwierdzenia nienależnie pobranych przez ubezpieczonego świadczeń ZUS może żądać odsetek od takiej podlegającej zwrotowi kwoty dopiero od dnia wydania przez siebie decyzji w tym przedmiocie , a nie za okres od momentu, kiedy świadczenie stało się nienależne do dnia wydania decyzji (jak uczynił to w niniejszej sprawie). W kolejnym z wielu wyroków dotyczących tej materii , tym razem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 stycznia 2017 III AUa 1494 /16 po raz wtóry wskazano, iż organ rentowy ma prawo żądać odsetek ustawowych liczonych od chwili, od której ubezpieczony pozostaje w opóźnieniu, a ta uaktywnia się dopiero z chwilą wezwania do zapłaty . W przypadku nienależnie pobranego świadczenia z ubezpieczenia społecznego wezwaniem do zapłaty jest doręczenie decyzji organu stwierdzającej obowiązek zwrotu. Tym samym organ rentowy może domagać się odsetek od nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1.07.2012 r. do 31.08.2013 r. dopiero od dnia 5.06.2018 r. czyli od daty doręczenia zaskarżonej decyzji.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (180 zł).

SSO Ewa Milczarek